

Notranjiec

Izhaja vsako soboto in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 v. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani Breg šte. 12.

GLASILO
POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA
ZA NOTRANJSKO V POSTOJNI.

Inserati se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K. Pri večkratni objavi primeren popust. Mala naznanila po 20 vin. od petit-vrstice.

Pomlad.

Sredi zime enkrat nam kaže pratika novico, da je staro leto zaspalo in se umaknilo novemu. Če bi ta dogodek ne bil natanko označen po koledarjih, bi ljudje pač malo vedeli o njem. Najmanj pa bi ga cenil kmet. Tembolj pa opazimo mogočni pomladanski preobrat v naravi: ko jug prežene led in sneg, ko nehajo briti mrzle sape, in priroda vstaja k novemu življenju, tedaj šele je nastopilo pravo **ново** leto za kmetovalca. Pomlad je kmetu ona važna doba, ko začne s svežo močjo svoje težavno delo. Ž njo se zanj začne doba velikih naporov. Pa naj čakajo tudi težave, dobri kmetovalec pozdravlja svoje novo leto z radostjo, saj je napor zvezan s prijetno nado na primeren uspeh.

Če smemo verjeti veselim glasovom, ki jih čujemo, nam vzbudi ta pomlad tudi delavne sile za kmetško politiko. V nas je stopila zavest, da je usoda posameznega kmetškega gospodarstva vendar precej odvisna od usode drugih gospodarstev, kakor je življenje vsakega posameznika močno odvisno od življenja okolice. To spoznanje, da so za nas poleg bližnjih zasebnih interesov silno važni tudi na videz dalnejši skupni interesi, nas dovede v takozvano socijalizacijo: sili nas v društva in zadruge, v javnost in politiko.

Iz tega spoznanja izhaja tudi vesela vest, ki ji želimo uresničenja: Čujemo, da se namerava ustanovitev krepkih samostojnih okrajnih političnih kmetških organizacij na Notranjskem. Politično-gospodarske kmetške zveze naj nas bude, naj nas kličejo, kadar treba, da se čuje glas kmetškega stanu v javnosti, ki nas bodo navajale k novim mislim za naše zasebno, združeno in javno gospodarstvo in bodo posredovale pri ustanavljanju novih združnih ali samostojnih podjetij, nas učile z listi, knjigami in knjižnicami, nas vezale in ujedinevale.

Pozivljamo somišljenike, da premišljajo in stavijo nasvete o bodočih naših gospodarsko-političnih organizacijah.

Res je, taka pomlad bi prinesla dela in napora kakor pomlad, ki jo o Veliki noči pozdravljamo v naravi, a tudi v to pomlad bi vstopili z istimi veselimi nadami na uspeh, ki slade kmetovalcu drugače grenko in znojno pot.

Politične vesti.

Klerikalno - nemška zveza prihaja z vedno lepšimi sadovi na dan. Vlada je bila na pritisk štajerskih Slovencev že pripravljena jim dati še en mandat. Nato pa je Šušteršič stvar tako „uredil“, da zdaj ni nič več slišati o tem. Očitno je, da je klerikalna stranka izdala obmejne Slovence zato, da ji da vlada proste roke na Kranjskem. To se je tudi nameravalo z volilno reformo, ki so jo hoteli združeni Nemci in klerikalci čez noč spraviti v zakon. Že zadnjič smo povedali, da ta predloga ne odgovarja niti kmetskim niti meščanskim interesom, ampak je le potvara, ki naj bi pomagala klerikalcem k vladnemu koritu. Gorenjec naj voli skup z Logačanom! Rudar s kmeti! Okraji z dvema poslancema naj bi še ostali! 11 Nemcev! In to si upajo „Domoljubarji“ imenovati napredek. — „Domoljub“ piše, da bi bila pokopana reforma prva stopnja do splošne jednake volilne pravice. Zlagano! Klerikalci so hoteli napraviti nov zakon, po katerem bi bilo mogoče premeniti volilni red le s $\frac{4}{5}$ večino ne s $\frac{3}{4}$ kot do zdaj. To pa so hoteli le, da je vsaka nadaljna prememba brez nemškega privoljenja izključena. Klerikalci bi zdaj radi vse utajili. Tudi hudodelci pred sodiščem taje, pa jih kmalu „previžajo“.

Volilna reforma, ki jo je vlada v sporazumu z Nemci in klerikalci predložila deželnemu zboru, je že pokopana. Vlada je odgodila zasedanje kranjskega deželnega zbora. Mi smo že pred tem zasedanjem izrekli, da nam je vedno prav, če se skliče naš deželni zbor. Saj ima toliko dela. In sicer toliko izza klerikalne obstrukcije zastalega dela! Veselili smo se, če bi se moglo v tem zasedanju rešiti kako nujno gospo-

darsko vprašanje. Pa smo se varali. Vlada bi bila morala, kakor hitro je videla, da je čisto nemogoče njeno škandalozno volilno predlogo spraviti pod streho, svojo napako uvideti in jo umakniti ter pripustiti, da zbornica vsaj še nekaj časa deluje in reši tako nujne zadeve, ki jo že dolgo čakajo. Vlada pa je odgodila zasedanje. Hotela je tedaj in po vseh klerikalnih izjavah sodeč tudi klerikalci edino svojo neslano volilno predlogo vzakoniti. To se ji ni posrečilo. Potem pa tudi ni škoda zasedanja, če mu ni bilo namenjeno drugo delo.

Na Slov. Štajerskem bodo 29. maja volitve v 5. kuriji mesto umrlega poslanca Žičkarja. Dolgo se je vlada pomišljala, razpisati to volitev. Da se je k temu odločila, znači, da je sojeno sedanji poslanski zbornici še par mescev življenja več, kot so nekateri računali.

Kriza na Ogrskem je za enkrat rešena. Madjarska koalicija je umaknila svoje glavne zahteve in vsprejela kraljeve ponudbe. Iz politike se naj začasno izločijo in ostanejo nerešena doslej sporna vojaško-narodna vprašanja. Vrhu tega je obljubila koalicija, da spravi v zakon predlogo o splošni, jednaki volilni pravi. Madjari so se torej kralju na celi črti udali, kajti kralj jim je ponujal pod lažjimi pogoji vlado že lani. Sedaj je prevzela vlado madjarska koalicija. Ministrski

predsednik je Wekerle, znan iz boja za civilni zakon na Ogrskem, Aponi je naučni minister, Košut trgovinski, Poloni, ki je bil do teh dni v preiskavi zaradi razžaljenja veličanstva, — pravosodni, Darani poljedelski, Andrasi minister notranjih del. Druga ministrstva še niso zasedena. Položaj je kratko povedano ta-le: Madjari so s svojimi zahtevami napram kralju popolnoma pogoreli. Kar so pred kratkim imenovali nevsprejemljivo, so zdaj vsprejeli. Uvideli so, da je njihova moč še preslaba. Da jo okrepe z državnimi sredstvi, so prevzeli vlado. Možje, ki so najhujši sovražniki avstrijskega cesarja, so se mu udali in podvrgli, da si nabere novih sil, da bodo enkrat močni nastopili in zahtevali na silnejši način za svoj narod popolno svobodo.

Hrvatska. Vsled prememb na Ogrskem pričakujejo tudi Hrvati izboljšanje svojih razmer. Kakor znano so se vse hrvatske narodno-opozicijske stranke in Dalmatinci odkrito izjavili za Košutovo politiko, če je nemadjarim narodom pravična. V času, ko so bili Madjari v najhujši stiski, so se opozicijski Hrvati krepko potegnili za Madjare. Zdaj sta postala isti Kosut, isti Aponi, ki sta obetala Hrvatom svobodo, ministra in na njih je, da svojo besedo izpolnita. Hrvaška vladna stranka „madjaroni“, ki so se držali

Listek.

Stari zvonar.

Prosto po Korolenku.

Danilo se je. Nad temnimi obrisi gostega gozda je visela polna luna; visela je, a ni svetila... Malo vasico, ki se je raztezala ob daljni reki sredi gozdovja, je zagrinjala ona čudna tema, ki napolnjuje pomladanske noči, kadar luna visi tako otožno na obzorju in vstajajoča megla črni temne sence gozdov in pokriva ravnino s srebrnato temino. Vse je tiho, otožno, žalostno.

V vasici vse spi. Temne črte bornih koč se poznajo le slabo. Tu pa tam zasvetlika luč. Le redko zaškripljejo kaka vrata ali zalaja pes. Včasih stopijo iz temne sence šumečega gozda nejasne postave ljudi, ali zapeketa konjsko kopito, ali zaškripljejo kolesa voza. To so prebivalci samotnih gozdnih pristav, ki hitijo v cerkev, da praznujejo velikonočni praznik.

Cerkev je stala na griču sredi vasi. Njena okna so žarela. Stari, visoki temni zvonik se je dvigal proti temnemu nebu. Stopnice v zvoniku zaškripljejo. Stari zvonar Mihec je stopal v zvonik in kmalu je visela njegova svetilka kakor zvezda v ozračju.

* * *

Težko je stopal starec navzgor. Noge so mu že odpovedale in vid mu je opešal. Čas je že, da leže k počitku, ali Bog še vedno ne pošlje smrti. Starec je

zakopal sinove in vnuke in še vedno živi. Teško je. Dostikrat je že praznoval Veliko noč, dostikrat, sam ne vé, kolikokrat je čakal praznika tu na zvoniku. Stopil je k zvonikovem predzidku in se naslonil nanj. Spodaj okoli cerkve se je razprostiralo pokopališče. Stari križi so stezali roke čez grobove, kot da bi jih hoteli varovati. Tu pa tam se je čez nje priklanjala breza, katere brstje se še ni razvilo. Opojni duh mladih popkov se je širil gor do starca in žalostna tišina večnega miru ga je objemala.

Kaj bo ž njim čez leto dnij? Ali bo zopet stal tu gori ob bronastem zvonu, da vzbudi z glasnim zvonjenjem spavajoči svet, ali bo morda ležal tam spodaj v temnem kotičku pokopališča. Bog ve. Pripravljen je na vse. Danes ga Bog pusti še praznovati Veliko noč. Hvala Bogu! šepčejo njegove ustne kakor so vajene; Mihec gleda kvišku proti zvezdnatemu nebu.

* * *

Mihec, hej Mihec! se razlega od spodaj. Stari duhovnik gleda kvišku, drži roko nad solznatimi očmi, pa vendar Mihca ne vidi. — „Kaj hočete? tukaj sem; ali me ne vidite“, odvrne zvonar, ki se je bil nagnil iz line. „Ne, ali ni že čas zvoniti, kaj vendar misliš?“ — Oba gledata proti zvezdam. „Veliki voz stoji že zelo visoko“. Mihec premišluje. „Ne še,“ odvrne starec na to „pregodaj je še“. On to že ve in ni mu treba ure. Nebo in zemlja in mali oblček, ki plava lahko po nebu in temni gozd, ki tajnostno šušti in žuborenje rečice, vse to pozna. Ni zastoj preživel svoje celo življenje.

protikošutovske vlade, zdaj ne vejo, kaj bi počeli, ker ne znajo drugega, kot jesti iz vladnega korita.

Na Ruskem bodo volitve v kratkem končane. Največ moči bo imela „konstitucionalno-demokratska stranka“, ki bi rada uvedla republiko ali vsaj tako vlado, kjer car nima mnogo besede, a noče krvolitja, močna pa je tudi „monarhistična-konservativna“, ki hoče ohraniti carstvo.

Iz Črnega vrha nad Idrijo.

Črnovrščani in Predgrižani poslali so za zadnjega zasedanja deželnega zbora peticijo poslancema Božiču in Žitniku, proseč ju še jedenkrat, naj se resno zavzameta, da dobimo za vodovoda kolikor možno visoko deželno, oziroma državno podporo. Ker vemo, kako je treba vedno drezati gospode v Ljubljani, ako hočemo kaj doseči — videlo se nam je prav umestno, da je v ta namen nabiral g. Ivan Lampe podpise. — In vendar nabiralne pole ni hotel podpisati naš župan in tudi za korist občine toli vneti gospod Filip. Zakaž ne, je lahko uganiti. Pokazala pa sta s svojim nerodnim ravnanjem od duhovščine toli spoštovana moža, da imata korist občine le na jeziku in še to k večjem takrat, kadar se bližajo kake volitve.

Vzbujajo se mu davni spomini. Spominja se, kako je prvič z očetem zlezal v zvonik. Moj Bog, kako dolgo je tega. Vidi se samega, kot kodrastega dečka, oči mu žare, veter se poigrava z njegovimi kodri. Spodaj v daljavi gre par majhnih ljudij. Tam leže kočice in se razteza gozd, planota sredi gozda, kjer leži vas, se mu zdi velikanska, skoro brezkončna. Tako je tudi življenje. V mladosti ne vidiš ne konca ne kraja in potem leži celo tvoje življenje pred teboj kakor na dlani, od začetka do konca, tam v kotu na pokopališču. Čas je, da greš h počitku. Da, čas je. Mihec pogleda še enkrat proti zvezdam, dene na glavo klobuk in zbere v roki vrvi zvonov. Trenotek pozneje se strese nežni zrak, začuje se glasen zvok, drugi, tretji, četrti mu sledi in v tiho praznično noč se razlivajo mogočni zategnjeni glasovi zvonov.

* * *

Zvonovi umolknejo. V cerkvi se prične služba božja. V prejšnjih letih je šel Mihec vedno doli, poslušal petje in molil pri vratih. Ali danes ostane tu gori, danes je tako truden. Vsede se na klop in poslušajo pojemajoče glasove in se zamisli. Kam? Še sam bi ne vedel na to odgovoriti. Mala svetilka le slabo razsvetljuje stolp in zvonovi so popolnoma v temi; od zdolaj, iz cerkve prihaja sem pa tje zamolklo petje, in močni veter maje vrvi, ki so privezane za okovane jarme. Starcu klone glava na prsi in po nji se pode nejasne predstave. „Alelujo pojo“ si misli in zdi se mu, da je tudi on v cerkvi. Iz kora zro tja doli otročje

Mlekarna kmetijskega društva pošilja v Logatec na dan nad 200 l mleka; tudi trgovec gosp. Vidmar ga prejema nekako toliko. Črnovršci se čudimo, kako moreta danes obstojati dve mlekarni, prejšnje čase pa še ena ni mogla. — Izobraženih zadružnikov, dobrih gospodarjev in strogih nadzornikov nam manjka, tako bo, tako!

Spomenik pokojnemu kanoniku Lampetu se bode postavil v Črnem vrhu. Gospod župnik ima že za to precej dober načrt. Tudi denarja je kakih 700 K, a gospod Abram, ki se zato največ trudi, upa dobiti pri svojih prijateljih in sploh častilcih pokojnikovega spomina še mnogo več. — Gosp. Ivan Lampe bode baje v ta namen prepustil prostor nasproti Cigaletovem obelisku. Kanonik Lampe je bil mož, kakor jih žalibog pogrešamo med našo duhovščino. Po vsi pravici je zaslužil, da ostane v trajnem spominu med svojimi ožjimi rojaki, med svojim narodom.

Občinski možje se brihtajo. Kako lepo je bilo nekdanj, ko so se delali občinski sklepi kar po domače! A časi se spreminjajo, župani tudi in ž njimi vred pasja noga — sitni paragrafi. — Upravno sodišče na Dunaju je pred kratkim razsodilo, da morajo občinski možje pri vsakem najmanjšem glasovanju vstati raz sedežev, sicer je sklep

oči in stari duhovnik moli s tresočim glasom konečno molitev. Na stotine kmetskih glav se povesi, kakor zrelo klasje pred vetrom, in dvigne zopet kvišku. Pokrižajo se... sami znani obrazi... tu očetovski resni obraz, tam najstariji brat, ki težko vzdihva. In tamkaj on sam, v cvetju let, poln zdravja in moči, poln upanja v srečo in veselosti življenja... Kje je sreča, kje..? Neznosno delo, bridkosti in skrbi... Kje je sreča? Trda usoda grbanči mlado čelo, upogne močni hrbet in uči zdihovati, kakor starejšega brata...

Toda tamkaj, na levi, stoji med ženami njegovo „dekle“ in ponižno poveša glavo. Bila je dobra žena, Bog se je usmili! Mnogo je prestala, revica...! Sila in delo in bol uničijo najlepšo ženo; svit očij ugasne in izraz vednega strahu pred nepričakovanimi udarci usode nadomesti mično lepoto mladosti... Da, kje je njena sreča... Samo eden od sinov jim je ostal, njihov up, njihovo veselje, a še tega je uničila krivičnost ljudij...

Da, tamkaj sedi bogati grešnik in se priklanja do tal in meni, da se bo s tem opral solza sirot; ponižno pade na kolena in bije s čelom ob tla... V Mihcu pa divja in buči in temni obrazi svetnikov na stenah gledajo resnobno doli na človeško trpljenje in človeško krivičnost...

Vse to je prešlo, vse to je že davno za njim... Njegov svet je le ta ozki stolp, kjer buči vihar v temoti in maje vrvi zvonov... „Bog vas bo sodil!“ šepče stavec in solza za solzo se mu utrne po starih licah...

*

neveljaven. Našim občinskim možem seveda ni šlo v glavo, zakaj bi ne bilo vseeno, če se vstane ali pa če se vzdigne po stari navadi le roka. No, slednjič jih je g. Jakob Čuk vendar prepričal, da to ne gre in, da popravijo stare grehe, vzdigovali so občinski gospodje pri seji 25. marca že gibčno in ročno težke kosti.

Čuje se, da namerava g. Filip Rudolf podaljšati obok pred gasilnim domom. Prav, da se skrbi vsestransko za olepšavo vasi. Gosp. župan, čegav je dotični prostor?

V nedeljo 8. t. m. bi morala biti občinska seja. Gospod župan jo je sklical pravočasno, za kar ga moramo seveda pohvaliti. Obravnavati bi bilo prošnjo vdove pokojnega Pirca glede pokojnine in podelitev nove gostilničarske koncesije. A za blagor občine vnetih občinskih odbornikov je toliko manjkalo, da je bila seja nesklepčna. Častna je služba občinskega zastopnika in polna odgovornosti. Ne razumemo, zakaj bi silili v odbor moške, katerim smrdi resno delo.

Pred kratkim smo omenili na tem mestu, da je naše Kmetijsko društvo ud Gospodarske zveze, kateri je očital revizor Seliškar falzificiranje računov. Povdarili smo, da ljudje v zadrugi mnogo kupujejo, da ima blago visoke cene, a da ni videti nobenega napredka. Povedali smo tudi, da razdelitev dividende čistega dobička leto za letom obljubujejo, ne dajo pa nič. — Časopis „Slo-

venec“ nas skuša radi nedolžne notice — smešiti. Vlača na dan staro historijo o propadli mlekarni itd. Pustite gospodje, mlekarno, sodišče je pa že dokazalo, kdo je pravi krivec. Ven z dividendo, ki jo vedno obljubujete, sicer bomo opravičeno rekli, da vodite črnovrško ljudstvo — za nos.

Veliko skrbi ima naš dobri župan. Gostilna in trafika, županstvo in pošta in druge važne stvari zahtevajo pač — velikega moža. Toda človek se polagoma vsega naveliča in tako se semtertja zgodi, da opravlja g. Dominik v svoji gorečnosti za dobro stvar za izpremembo tudi častno službo — občinskega policaja. Klofutni koga „za špas“, priporoči ali hvali komu časopis, brž zgrabi g. župan zakonik, katerega zna popolnoma na pamet, in gorje pristašu — narodne stranke. Navadno zasliši g. občinski predstojnik takoj kar sam priče in potem pošlje protokole, v katerih primerno nasvetuje, koga naj se eventuelno zapriseže in koga ne — sodišču. Mogoče se bo g. Dominik Rudolf v treh letih vendar prepričal, da ni zdravo oddaljevati se preveč od svojega poklica in da bi bilo morda celo zelo dobro, da gospodje s slamo v glavi in maslom na glavi ne hodijo preveč na solnce. — Vsem svojim prijateljem pa tudi sovražnikom želi vesele velikonočne praznike „Notranjčev“ poročevalec.

* * *

„Mihec, hej Mihec! Kaj, ali si zaspal?“ je čuti od spodaj. „Kaj?“ zakriči starec in skoči hitro pokonci. „Moj Bog, pa vendar nisem zaspal? To bi bilo prvič!“ Urno zbere vrvi. Spodaj se giblje množica kmetov, skoro kot mravlje; pisane cerkvene zastave vihrajo v vetru... Obhod okoli cerkve je končan in čuti je veseli klic tja gori do Mihca:

„Krist je vstal!“

Mihcu je pri tem klicu zadrhtelo srce in zdi se mu, da so voščene sveče bolj zažarele, da se množica bolj valovi in da zastave veselejše vihrajo in da vzbujajoči se veter lovi valove glasov in jih raznaša in odnaša v višave...

* * *

Stari Mihec ni še nikoli tako zvonil. Zdelo se mu je, kakor da poživlja staro srce mrtvo kovino, in glasovi so se radovali in peli, smejali se in peli ter se dvigali više in više tja do zvezdnatega neba. Zvezde so žarele in svetile vedno svetleje, treseči zvoki so se dvigali, padali ljubko in rahlo na zemljo...

Mogočni bas je donel in klical z močnim silnim glasom, da se je stresalo nebo in zemlja: „Krist je vstal.“

In tenorja, stresajoč se vsled enakomernih udarcev železnih kembljev, sta se veselo in harmonično družila ž njim: „Krist je vstal!“

Mala diskanta pa, kakor bi zastajala iz strahu, pomešavala sta se med velike in pela veselo in hitro kakor mali otroci: „Krist je vstal!“

Stari zvonik se je majal in zibal, in veter, ki je pihal zvonarju v obraz, je razprostiral krila in pel: „Krist je vstal!“

In staro srce je pozabilo na življenje in njegove bridkosti in težave... Pozabil je, da je preživel svoje življenje le v tem ozkem puščobnem stolpu, da je sam na svetu kot staro drevo, ki ga razkolje strela... Poslušal je pojoče in jezeče glasove, ki so se dvigali tja proti ponosnemu nebu in padali na ubogo zemljo nazaj, in zdelo se mu je, da je v krogu svojih sinov in vnukov, katerih veseli glasovi so se družili v zbor in peli o sreči in veselju, ki jih pa ni poznal v življenju... Stari zvonar je vlekel vrvi in debele solze so mu tekale po licih, srce mu je bilo močnejše v sreči, o kateri je sanjal...

* * *

Spodaj so poslušali ljudje in se pogovarjali, da Mihec še nikoli ni zvonil tako lepo. Naenkrat je zahreščal zoprno veliki zvon in vtihnil... mali tresoči glasovi so obstali, kot bi hoteli poslušati žalostno zategle odmeve, ki so ječali in zdihovali ter se pogubili v zraku... Starec se je zgrudil na klop in zadnji solzi sta se potočili po bledih licih...

* * *

Vi, tu spodaj, nadomestite ga z drugim! Stari zvonar je dozvonil.

Domače vesti.

Vesele praznike želi vsem svojim naročnikom in somišljenikom uredništvo in upravništvo „Notranjca“.

Umrl je dne 10. t. m. v Postojni vpokojeni c. kr. davčni sluga gosp. Anton Smerdu v starosti 72 let. Služil je od leta 1856. pri 4. dragonskem polku in pozneje pri 6. in 7. orožniškem oddelku. Bojeval se je tudi v bitki pri Kustoci. Leta 1868. in 1869. je služboval kot občinski sluga v Postojni, od leta 1870. do 1873. kot pomožni sluga pri davčnem uradu v Senožečah in od leta 1873. naprej pa kot c. kr. sluga pri postojnskem davčnem uradu. Leta 1904. je stopil vsled lastne prošnje v pokoj. Vsled svojega dolgoletnega vestnega in marljivega službovanja si pokojni ni samo pridobil spoštovanja svojih predstojnikov, ampak čislalo ga je vse postojnsko prebivalstvo. Naj v miru počiva!

Volilni shod sklicujeta državni poslanec gosp. dr. Andrej Ferjančič in deželni poslanec gosp. Frančišek Arko na dan 16. t. m. ob 4. uri popoldne v dvorano Narodnega hotela v Postojni.

Olepševalno društvo v Postojni. Odbor nam je poslal nastopni poziv: Vsestransko se je izražalo željo, da naj bi se olepševalno društvo postojnsko, ki ima tudi namen pospeševati promet tujcev, poživelo in pričelo bolj živahno delovati. Da bo to mogoče, je neobhodno potrebno, da pristopi k društvu kolikor mogoče veliko društvenikov in da se voli čimpreje mogoče odbor, ki bo z vso vnemo deloval, da se doseže lep in koristen namen društva. Odbor prosi vse one, ki hočejo društveni namen in delovanje podpirati, da prijavijo svoj pristop k društvu. Udnina znaša 2 K na leto.

Občinski odbor postojnski ima dne 19. t. m. ob 9 1/2 uri dopoldne svojo sejo z nastopnim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnje občinske seje; 2.) Poročilo o pregledovanju občinskih računov za l. 1905; 3.) Predlog županstva v zadevi volilne reforme; 4.) Rešitev raznih prošenj; 5.) Raznoterosti.

Javno kopališče je pričel te dni graditi poleg svojega hotela „Ribnik“ gosp. Pavel Jurca. Ako ne bo kakih nepričakovanih zaprek, bo delo do prihodnjega poletja gotovo. Kopališče bo imelo 6 kadnih in tudi pršne kopeli. V Postojni smo že več let težko pogrešali take obče potrebne naprave.

Prve lastovke smo videli letos v Postojni dne 10. t. m. Druga leta so prišle bolj zgodaj.

Pregled železniškega načrta Ajdovščina - Št. Vid in postajna komisija se vrši 18. t. m. v Ajdovščini ob 9. uri dopoldne.

Shod v Vipavi. O podaljšanju vipavske železnice do Št. Vida in načrtu, ki je že gotov, smo že zadnjič poročali. 8. t. m. pa se je vršil v Vipavi shod županov in občinskih svetovalcev, katerega sta sklicala poslanca g. Božič in dr. Žitnik. Shodu je predsedoval grof Lanthieri, v čegar gradu se je vršilo posvetovanje. Dr. Žitnik je očrtal na kratko zgodovino razvoja

vipavske železnice in povdarjal potrebo in korist podaljšanja tira. V kratkem se ima vršiti revizija nameravane proge. Da se nam res dogradi ta proga, treba denarja; stroški so proračunjeni na 1,200.000 K. 75% bo prispevala država, 25% pa morajo preskrbeti dežela in občine, ki so pri tem interesirane. Gospodarsko stanje Vipavcev ni ravno ugodno, a treba bo na vsak način spraviti skupaj 50.000 K. Ko se podaljša proga do Št. Vida, tedaj tudi nadaljno podaljšanje do Postojne ali zveza z Štanjelom ne bo delala tolikih težkoč. Vipavska posojilnica je pripravljena vzeti akcij za 10.000 K in g. nadučitelj Punčuh je izjavil, da se tudi slapenska posojilnica vdeleži za 10.000 K. Ti izjavi so navzoči veselo pozdravljali. G. Božič je pojasnjeval pomen nameravane železnice in povdarjal gospodarske koristi za vipavsko dolino, kakor tudi vojne za obrambo države. — G. Bratina, občinski svetovalec na Ustju, je prosil pojasnila radi reguliranja Vipavšice. G. Božič mu je odvrnil, da bo načrt za uravnavo Vipavšice in Močilnika popravljen do majnika.

Častne svetinje požarne brambe za 25letno zaslužno delovanje so dobili sledeči člani požarnih bramb: v Postojni: Matija Verbič, Ivan Ogrizek, Jakob Smerdu, Ivan Habjan, Štefan Debevec in Jakob Žitko; na Vrhniki: Karol Mayer, Josip Kestner, Anton Igljč in Fran Štular.

„Odbor tržaške podružnice slovenskega planinskega društva“ naznanja, da na velikonočni ponedeljek popoldne med 4. in 7. uro slovesno razsvetli veliko kapniško „cesarjevič Rudolfovo jamo“ poleg Divače. Odbor pozivlja vse prijatelje naših podzemeljskih krasot, posebno pa vrle Notranjce, da se v prav obilnem številu odzovejo temu vabilu. Jama, ki je od divaške postaje samo 20 minut oddaljena, je polna najlepših kapnikov, tudi v obsežnosti ne zaostaja za svetovno znano postojnsko jamo ter je pristopna vsakemu, ker so pota dobro urejena. Ta izlet je v vsakem oziru izmed najlepših velikonočnih. Tudi železniške zveze so jako ugodne. Iz Trsta (čez Herpelje) in iz Ljubljane prihajata vlaka ob 4. uri popoldne. Odhod iz Divače ob 8. uri v Ljubljano, Trst in Gorico. Vstopnina v jamo 1 krono. Tedaj na velikonočni ponedeljek na svidenje v Divači!

Izid novačenja v postojnskem okraju. Dne 5. t. m. je prišlo v Vipavo na nabor 156 mož, od teh je bilo potrjenih iz I. razreda 33, iz II. 6, iz III. 3, vkup 42; 6. aprila jih je istotam prišlo na nabor 49, od teh je potrjenih v I. razredu 12, v II. 6, v III. 2, vkup 20. V obeh dneh v Vipavi je tedaj potrjenih 30%. — Za postojnski in senožeški sodni okraj je bil nabor 7. in 9. aprila. Prvi dan je bilo izmed 146 mož potrjenih v I. razredu 24, v II. 15, v III. 2, skupaj 41, drugi dan pa izmed 167 v I. razredu 32, v II. 11, v III. 2, skupaj 45. Na teh dveh naborih je bilo tedaj potrjenih 28%. — V Ilirski Bistrici je prišlo na prvi nabor dne 10. aprila 119 mož, od njih je bilo potrjenih v I. razredu 15, v II. 2, v III. 1, vkup 18.

Drugi dan je bilo izmed 60 mož potrjenih v I. razredu 11, v II. 4, v III. 3, skup 18. V Ilirski Bistrici je tedaj od preiskanih potrjenih 20%. Kakor je videti, so okraji, ki pridejo pozneje do nabora, na boljšem.

Požar. 6. t. m. je začelo goreti na „Zagonski gmajni“ v Zagonu in ogenj se je kmalu razširil na kakih 5 ha daleč. V nevarnosti so bili tudi že gozdovi okoli Belskega in le s težavo so omejili ogenj. Pomagali so tudi g. Matija Petrič iz Postojne in orožniška patrulja. Kdo je zažgal, še ni znano.

Gozdni požar. Dne 10. t. m. proti 11. uri dopoldne pričelo je goreti v gozdu „Tiha dolina“ prav tik železniške proge. V teku dveh ur je uničil požar dva hektarja gozda in napravil približno 1000 K škode. Požar je povzročila lokomotiva tovrnega vlaka št. 185 a. Ko ne bi bili takoj prihiteli na pomoč delavci, ki v bližini pogozdujejo, ter nekaj domačinov, bi bil postal požar usodepoln. Delo pri gašenju je vodil načelnik postojnskega gasilnega društva g. Matija Petrič.

Iz Zagorja. Rzsodba deželnega sodišča o knežaski aferi je potrjena, rekurz je torej odbit! Obsojenci — ki bi imeli nastopiti kazen že 6. t. m. — so vložili prošnjo, da bi smeli pozneje sedeti, ter so isto predložili županu g. D. Česniku, da bi jo podpiral. Gotovo smo zato, da se jim prošnja usliši, ali nerazumljivo in čudno se nam zdi, da hočejo, da jim bode podpiral prošnjo ravno oni, katerega so po časopisih vlačili in razglašali kot krivca vsega. — Eden kaznjencev pobrisal jo je v Ameriko.

Na Taboru kopljejo že mesec dni na razvalinah nekdanje graščine „baronov iz Ravn“ ter iščejo baje 13.000.000. Kopljejo zelo pridno, a dosedaj so izkopali le oglje od pogorelega gradu.

Iz Zagorja. Letos bi moralo iti iz naše vasi menda 18 mladeničev na nabor, a šla sta le dva, drugi so vsi v Ameriki. Skupno iz vasi jih je tam okoli 80 in to so seveda najboljše delavci. — Izvrstno kaže letos sadno drevje, a bati se je slane, ker Snežnik je še poln snega. Ker se spomladanske slane redno vsako leto ponavljajo, treba bode skrbeti sredstev zoper iste.

Pogozdovanje Krasa. Letos pogozdujejo prav pridno na Milonji. Kakor znano, hočejo zasaditi ves greben, ki se vleče od Snežnika do Nanosa med Pivško in Vremsko dolino.

Iz Bitinj. Kakor se je že večkrat govorilo, nameravajo zidati šolo za sosednje vasi. Bilo bi to le želeti, ker morajo otroci tukajšnjih najbližnjih vasi hoditi v daljne vasi Zagorje in Prem in to v tej hudi burji, ki je v naših krajih.

Domoljub proti šolam. Na Otoku se je otvorila 2. aprila šola. Domoljuba to strašno peče. Na nesramen način se norčuje iz novega ljudskega izobraževališča; med drugim pravi: „Največja znamenitost pri tej šoli je gotovo ta, da se izmed teh 18 učencev 15 piše za Mulce.“ Domoljub je že tako daleč prišel, da je moral poseči po takih nizkih sredstvih, da pobija šolo z imeni učencev.

Kaj je novega po Slovenskem.

Občinski svet ljubljanski je imel 7. t. m. izredno sejo, v katerej je odločno protestiral proti nameravani krivični deželnozborski volilni reformi.

Društvo slovenskih profesorjev se ustanovi v Ljubljani. Ustanovni občni zbor bo 22. t. m.

Rimsko pokopališče so zasledili na posestvu Janeza Remžkarja na Brezovici. Brezoviška okolica, posebno Notranja gorica krije mnogo dragocenih starin in bati se je, da nam zopet vse pobero tujci.

Rodoljubni učitelj. V Naklem na Gorenjskem je umrl šolski vodja Josip Traven, ki je volil vse svoje premoženje v razne narodne in dobrodelne namene. Vrlemu možu časten spomin!

Požar je uničil trgovino Franceta Kuharja v Št. Jerneju na Dolenjskem. Škode je 10.000 K, zavarovalnina pa znaša 22.000 K.

Državni poslanec vitez Berks za kmečke občine v Savinski dolini je pretekli četrtek umrl. — Pečal se je mnogo z narodnim gospodarstvom in kmetijstvom.

Kmetijsko bralno društvo so ustanovili v Polenškaku v Slovenskih goricah. Društvu je takoj pristopilo 40 članov. K ustanovitvi je pripomoglo največ domače učiteljstvo, ki na meji izbornu deluje.

Posojilnica v Kozjem na Štajerskem je sklenila kolekovati vse svoje spise z narodnim kolekom.

Shod v Stopicah. Koroški Nemci so sklicali zadnjo nedeljo političen shod v Stopice, na katerega je prišlo tudi par Slovencev. Nemški poslanci so zopet kazali svojo pravičnost do Slovencev in kazali na volilni načrt za državni zbor. Slovenci so se oglasili nato k besedi in pokazali, kaka krivica se jim godi, Nemci pa so pobrali vse svoje in pobegnili s shoda; nemško časopisje sedaj stvar zavija in trobi v svet vse prej kot resnico.

Za preiskovanje kraških jam se je ustanovilo v Trstu društvo „Hades“, katerega pravila so že potrjena.

Šole v Gorici so zaprte, ker se med otroci širi nalezljiva bolezen.

V Pulju štrajka 600 delavcev v arzenalu; zahtevajo krajši delavni čas.

Prosveta.

Roditeljske večere je uvedlo vodstvo II. mestne deške šole v Ljubljani, na katerih predavajo učitelji o vzgoji in nalogah roditeljev za dobro vzgojo. Pristop je brezplačen in vsakomur dovoljen.

Kmetijski pouk pri vojakih. Za obstoj države ni poljedelstvo nič manj važno kot vojaščina, da v gotovem oziru še bolj, kajti država brez dobrega poljedelstva nima bodočnosti. Naši sinovi se pri vojakih precej odvadijo kmetovanju, a časa je dovolj, da bi ga

lahko koristno porabili za razne kmetijske stroke. Državi je tudi na tem, da ima dobre kmetovalce, in to je uvidela pred vsem Francoska, ki že nekaj let poučuje vojake umnega kmetijstva. Nekaj tacega seveda zelo v mali meri imamo tudi pri nas v Avstriji. Po okupaciji Bosne in Hercegovine je prepustila vlada vojakom obilo sveta, da se pečajo z gojitvijo zelenjadi in tako samim sebi lažje preskrbe potrebnega živeža, kakor tudi uče deželane umnega obdelovanja zemlje. Tak pouk je gotovo koristen in skrbeti je le, da imamo dobrih učnih močij. V prostih urah uče kmetiške sinove različnih stvari, ki jih že deloma vedo in tako bolje zapomnijo, deloma se nauče marsikaj novega. Kmetijski pouk pri vojakih je posebno razvit v Italiji in obstoja že od leta 1882. Vojaki imajo svoja šolska polja. Od leta 1892. je zelo naraslo število učencev. Leta 1899. je bilo 77 učiteljev, ozir. potovalnih učiteljev in imeli so 300 kmetijskih shodov, katerih se je vdeležilo 14.000 vojakov. Stroški za pouk so znašali 10.000 lir — lira je približno 1 K. V letu 1900. pa je poučevalo v 100 garnizijah 151 učiteljev v 2766 tečajih, katerih se je vdeleževalo 25.000 vojakov. Izdajajo tudi svoje kmetijsko glasilo. L. 1901. je poučevalo 220 učiteljev v 151 garnizijah 30.000 vojakov. Število učencev raste od leta do leta in leta 1905. jih je bilo 45.000, učiteljev pa 500, med katerimi je tudi obilo civilnih učiteljev, ker vojakov primanjkuje. Šolskih polj je 100 in merijo od 1 do 1½ ha. Na zadnji kmetijski razstavi, ki je bila razdeljena po vojaških oddelkih, je bilo videti jako lepe vspehe. Glavni del pouka tvori pouk o umnem obdelovanju zemlje. Sejejo najrazličnejša žita in zelenjave in goje mnogovrstne trte in sadna drevesa. Kmetijskih tečajev se vdeležujejo ponajveč vojaki tretjega letnika in sicer od septembra do marca. Vojake, ki so se prijavili k pouku, poučujejo o različnih delih, dokler ne pride čas žetve, in kažejo, kako je ravnati s stroji in drugimi poljedelskimi pripravami. Predavanja so na nedeljo ali praznik in ob času, ko ni službe. K pouku pripuste kmetiške sinove, korporale, ki imajo kako obrt, ki je v zvezi s kmetijstvom, in vse podčastnike. Jedno predavanje posluša 100 vojakov, ker pri večjem številu ni mogoče učiti praktično ob jednem. Učitelji so sami strokovnjaki, deloma civilni, deloma vojaški. Kmetijsko orodje in stroje dobavlja država iz svojih zavodov. Po žetvi pokaže vsaka garnizija, kaj se je naučila in kaj pridelala na svojem poskuševalnem polju. Vojaki so preskrbljeni tudi z dobrimi knjigami, ki podajajo glavne nauke kmetijstva. Najboljši učenci so koncem leta odlikovani in dobe v dar knjige, orodje i. dr. Tako v Italiji. In pri nas?

O ognjenikih.

Štiriintrideset let je minulo od zadnjega velikanškega izbruha Vezuva. Od časa do časa je stari ognjenik opominjal ljudi na strašno moč, ki jo ima v sebi, a

brez resnejših posledic. Letos za Veliko noč se je zopet vzbudil in onesrečil prebivalstvo, ki mu je zaupalo in si postavilo bivališča ob vznožji nevarnega ognjenika.

Nesreča, ki jo je povzročil Vezuv s svojim zadnjim izbruhom, je neizmerna. Uradno se razglašča, da je ponesrečenih več sto ljudij. Dež pepela in peska je opustošil okolico. Goreča lava, ki se vliva iz novih ognjenikovih žrel in z veliko hitrostjo teče v dolino, je že uničila na tisoče hektarov zemljišč. Lavino morje je priteklo tudi v mesta in vasi, zalilo je ulice in ceste, hiše so se vnele in zgorele. Prestrašeno prebivalstvo beži od krajev nesreče, število beguncev cenijo na 150.000 oseb. Umevno je, da je zadnje bruhanje Vezuva, ki je napravilo tako neizmerno škodo, vzbudilo zanimanje po vsem svetu. Več učenjakov se je že pripeljalo v Neapelj študirat naravni pojav.

Vezuv je že od nekdanj zanimal učenjake. Krasno poročilo o izbruhu Vezuva nam je ohranjeno iz časa Rimljanov, od leta 79. po Kristusu. Takrat Rimljani še niso poznali strašne nevarnosti, ki prete prebivalcem od tega ognjenika. Postavili so si ob njenem vznožju mesta Pompeji, Herkulanum in Stabije. Nekega dne zapazijo prebivalci siv oblaček nad Vezuvom, širil se je in raste v podobi drevesa. Pod zemljo začujejo grmenje in tuljenje. Morje je razburkano in zemlja se trese. Vdušljiv zrak veje po okolici. Vezuv začne bljuvati in pokrije s pepelom, peskom in lavo mesta Pompeji, Herkulanum in Stabije. Ta mesta so nam ostala ohranjena pod pepelom. L. 1748. so začeli izkopavati mesto Pompeji in našli so templje, gledališče, kopeli, palače, kipe in podobe nepoškodovane, tako, da lahko spoznavamo iz teh razvalin življenje starih Rimljanov.

Večkrat je še bljuval Vezuv v teku stoletij in povzročal nesrečo in pogubo prebivalcem svoje okolice.

Ognjenikov je mnogo po naši zemlji in na zemljevidu vidimo, da so pogosto posejani po nekaterih otokih in na obrežju zemeljske celine. Večkrat vidimo kar cele vrste ognjenikov. Evropski ognjeniki stoje na morskobrebih, kakor Vezuv, ali na otoku kakor Etna.

Od nekdanj so razmišljevali ljudje o strašni moči, ki pretresa zemljo in so si na različne načine razlagali te pojave v naravi. Priprosti rodovi so smatrali take naravne prikazni za kazni razžaljenih bogov. Raziskovanja pa so nam razrešila te pojave drugače.

Notranjost zemlje, ki je ne moremo opazovati, ker jo krijejo plasti različnega kamenja, se nam odkriva iz nekaterih opazovanj. Gorkota v zemlji, ki raste, čimbolj prihajamo v globino, gorki vreli in izbruhi ognjenikov nam pomagajo spoznavati zemeljsko sredino. Privedejo nas do spoznanja, da mora vladati v sredini zemlje strašna vročina. Saj je bilo treba za raztopljenje lave, ki teče iz ognjenikov, toplote 1700° C; to je visoka toplota, ako pomislimo, da vre voda pri 100° C. V sredini naše zemlje je torej raztopljeno kamenje in kovine. Ta raztopljena tvarina se dvigne pod pritiskom plinov in pare, išče si izhoda in privre skozi

zemeljsko skorjo na dan. To se lahko zgodi tudi z veliko silo. Tako nastane ognjenik ali vulkan.

Vulkanski izbruhi se vrše tudi v morji. Nekateri ognjeniki ostanejo skriti v globini morja, a drugi se visoko dvigajo nad morsko gladino. Takih vulkanskih otokov je mnogo. Nastanek takega otoka se nam opisuje tako: „23. maja 1707. so ljudje poleg otoka Santorina v grškem otočju zapazili skalo, ki je poprej ni bilo. Počasi in neenakomerno je naraščala tako, da je imela 14. junija že 80 m višine in več kot 1000 m v obsegu. Od 30. junija je rastla hitreje in sredi nje se je vzdignil hribček. 5. julija je švignil iz grička prvokrat plamen. 10. julija je nastalo blizu tega otoka 18—20 pečin, ki so rastle vedno bolj in bolj in se združile med seboj v otok. Otoka sta vedno bolj naraščala. 18. julija so se vzdignili črni oblaki iz žrela. Dim je postajal vedno težji in gostejši, ognjeni odsevi vedno večji, neznosen vzduh je zavladal. 5. septembra si je odprl ogenj izhod na zahodni strani otoka, v prihodnjih nočeh se je slišalo kakor grmenje topov in neštivilno žarečih kamenov je letelo iz žrela. 9. septembra sta se združila oba otoka v enega — „Nea-Kaimeni“. Bljuvanje je trajalo še dolgo in jenjalo popolnoma šele 14. septembra 1711.“

Vulkanske hribe, ki od pamtiveka več ne bljujejo, smatramo za ugasle. Znak, da ognjenik še deluje, je izbruhovanje plinov in pare. Glavno ulogo pri ognjeniku igra torej para, ki izhlapeva z velikim šumom, ona je gonilna moč ob izbruhu. Neposredni znaki pred izbruhom so začetkoma bolj slabotna, a vedno bolj naraščujoča potresanja zemlje, usahnjenje studencev in vodnjakov, podzemeljsko tuljenje in bučanje.

Kakor mogočen steber se vzdiguje pepel nad ognjenikom in sicer v višino več sto metrov. Lažje delce nese veter s seboj, težji padajo na zemljo. Tudi jako težki kosi padajo iz ognjenikov; tako je Vezuv v zadnjih letih enkrat izbruhnil kos, ki tehtal 30.000 kg. Leta 472. je padal pepel, ki ga je izbruhal Vezuv, v Carigradu in l. 1883. ob strašnem izbruhu Kvakatoa, je veter nesel pepel do 40 kilometrov visoko in pokril ž njim 10.000 štirijaških mirijametrov sveta.

Ognjeniki imajo na vrhu ali ob straneh žrela, ki imajo obliko liva, kotla, krožnika, rova, dimnika ali pa je navadna razpoka. Iz teh žrel se uliva lava, ki je privrela iz sredine zemlje in teče po pobočji navzdol. Množina izbljuvane lave je mnogokrat velikanska. Učenjak Verbeek je cenil izbruhano tvarino Kvakatoa od l. 1883. na 18 kubičnih kilometrov. Ognjenikovo žrelo je lahko različne velikosti, nekatero ima po 5 kilometrov v premeru. Vezuvsko žrelo je merilo l. 1899. 620 metrov.

Lava, ki teče iz žrela, se strdi na pobočji ognjenika. V teku let pa se na kraju, ki je bil preplavljen z lavo, zopet vzbudi življenje. Človek izkorišča zemljo pač, kjer in kolikor jo more, ne oplaši ga niti nevarnost, ki mu preta ob ognjenikih. So pa tudi ljudje, ki bojzljivo iščejo v vsakem nedolžnem hribku pritajen ognjenik in si delajo s tem nepotreben strah. Takih nespametnih

vraž in strahov so prav posebno veliko videli pred par leti Ljubljančani, ko so bili vsled potresa razburjeni. Nedolžni naš Krim in Šmarno goro so obrekovali, da sta — vulkana.

Predvelikonočna gospodarska razstava na Dunaju.

Že svojčas smo razpravljali v „Notranjcu“, kako to, da je cena živini nekam višja in kako to, da je meso po velikih mestih zelo drago. Meščani so tedaj pritiskali na vlado, da odpre uvoz tuji živini. Mi in vsi kmetijski listi pa so pisali, da v Avstriji ni še nobenega pomanjkanja živine, da njene cene niso previsoke in opravičeno kazali na prekupce in mesarje v velikih mestih, katerim pripade največ dobička.

Ministrstva niso ustregla željam, da bi odprla meje, dobro vedoč, da bi isti hip bila vsa naša živinoreja uničena, ko bi preplavilo naše trge tuje, cenejše blago. Poljedelsko ministrstvo, ki ima predvsem varovati kmetijske interese, pa ni obstalo le pri tem, marveč je storilo otedaj že več jako srečnih korakov, ki vsi gredo zatem, da se odpomore domači živinoreji. „Naši kmetovalci naj sami spravijo živino na tak višek, da ne bo treba nikomur tožiti vsled njenega pomanjkanja“ — tako meni naše poljedelsko ministrstvo in tako je prav. Dolžnost velikih mest pa je, da preprečijo previsoke cene mesa s tem, da zatarejo pijavke, ki na židovski način draže živila.

V obeh ozirih se je zadnji čas precej veliko storilo. Dunajska občina, ki največ trpi na mesni draginji in pod židovskimi oderuhi, je napravila lastno mesnico, ki jako ugodno vpliva na poštene cene mesa. Dunaj je pa tudi ustanovil mestno posredovalnico za živino. Potom nje lahko sleherni živinorejec pošlje svoje živinče na dunajski trg in lahko se zanese, da ga bo dobil pošteno plačano, ne da bi mu bilo treba samemu tja peljati. (O tej posredovalnici nam je obljubljen poseben članek. Op. uredn.)

Eno zadnjih prizadevanj poljedeljskega ministrstva je avstrijsko-ogrsko razstava pitane živine in rib, ki se je vršila pretečeni teden na Dunaju. Ta naj bi vspodbujala poljedelce k posebni marljivosti in pokazala, kaj se tudi pri nas lahko doseže s pridnostjo in bistrumnostjo. Živinska razstava naj bi dokazala, da je v naši monarhiji zadosti živine in dovelj dobrega blaga. Ta razstava je imela nalogo seznaniti dunajske kupce z živinorejci onih krajev, odkoder dosedaj še niso pošiljali živine na dunajski trg. Povedala pa naj bi tudi ljudem, katere vrste živino treba pitati, kako debeliti, da se ima najmanj izdatkov in kakšno blago je pripeljati na trg, da se dobi zanj kar največ denarja. Velikanske živinske razstave, ki jih prirejajo vsako leto v Palermu, Parizu, Berlinu, Londonu in drugih nešteti krajih, naj bi bile naš vzgled.

In res! Na Cvetno nedeljo so po dvajsetih letih zopet slovesno plapolale zastave na sejmišču neizmerne

dunajske klavnice. (To sejmišče je največji kriti prostor v Avstriji. Oddelek za vole meri v dolžini 230 m.) Med visokimi drogovi in skozi slavoloke, okrašene z zastavicami, grbi in zelenjem prišel si na razstavišče, kjer je bilo tudi vse praznično. Goved je imela ozaljšane roge z zelenjem, na novih jermenih okoli vratu so rožljali svetli kraguljčki. Tam v kotu razstavišča je udarjala popolna vojaška godba zdaj poskočne, zdaj žalostne. Bil je praznik v vsakem oziru.

Vse živine je bilo razstavljene 2180 glav in sicer 540 govedi, 1320 prašičev in 320 ovac. Poleg tega je bilo izpostavljenih jako lepo število najraznovrstnejših rib.

Predvelikonočna gospodarska razstava na Dunaju vzlic temu ni v polni meri dosegla svojega namena in je po našem mnenju bolj ali manj ponesrečen poskus.

Razstavi so sicer nadelo širokoustni naslov: „Avstrijsko-ogrška razstava pitane živine in rib.“ Priredila jo je nižjeavstrijska kmetijska družba, a ker se je imenovala avstrijsko-ogrška, jo je materijelno podprlo največ le ministrstvo. Ne imeli bi sicer nič proti temu, ako bi ne poznali stare prakse dunajskih in nižjeavstrijskih politikov. Kolikor takozvanih „avstrijskih“ priredb smo zadnja leta na Dunaju doživeli, ravno tolikrat smo se čutili britko varane. Nižjeavstrijska ali kaka dunajska korporacija prireja stvari vedno s tako firmo, a to samo zato, da dobi od države velikih podpor.

Ravno tako je bilo tudi sedaj. Človek bi pričakoval, da bodo zastopane na tej avstrijski razstavi vse kronovine, vse avstrijske narodnosti. In ker že tega ni bilo, bi smeli upati, da razstavijo svoje blago tako veleposestniki kot mali kmetiči. A kako je bilo?

237 pitanih volov so razstavili tovarnarji, ki niso pravzaprav živinorejci in ki, kakor znano, mastijo živino le zato, da boljše izrabijo tovarniške ostanke. 218 volov je bilo veleposestniških in le 47, reci sedeminštirideset z malih kmetij! In od teh jih je bilo le 6 iz Koroške in Štajerske, vsi drugi so bili iz Nižjeavstrijskega.

Razvidno je torej, da je država priredila premožnim fabrikantom in veleposestnikom razstavo, sicer bi preskrbela vse potrebno, da bi se je udeležilo več malih posestnikov in več živinorejcev izven Nižjeavstrijske.

Zakaj pa se je razstava razglasila šele pred tremi meseci? Kje je možno v treh mesecih doseči uspehe, kakoršni bi imeli biti od prave priredbe? Za debelenje govedi je treba 6, za svinje 4—6 mesecev in za ovce vsaj $\frac{1}{4}$ leta. Nižjeavstrijska kmetijska družba pa šele okoli Božiča razglasi, da se ima vršiti o Veliki noči razstava pitane živine. Odtod taki rezultati, ki so še tem lepši, ako pomislimo, da je nekdo hotel razstaviti kar 56 repov, dočim bi bilo želeto, da bi več živinorejcev poslalo na trg po manj živine.

Razstavo je sicer otvoril sam poljedelski minister Buquoy in je bil tudi navzoč pri razdelitvi daril. A cesar je naenkrat odpovedal svoj obisk!

Nam je sicer vseeno, kako se Dunajčanom posreči taka razstava, a pisali smo o stvari, ker hočemo ob tej priliki rojake na marsikaj poučnega opozoriti.

1. Smo videli, kako izrabljajo drugi narodi in deželani avstrijsko firmo za svoje lastne interese.

2. Kako med drugimi tudi Slovenci potom ministrstva prispevamo k njihovim takozvanim „avstrijskim“ priredbam.

3. Kako zanikerni smo Slovenci, da sami ne zapričemo s takimi priredbami. Če ministrstvo vsiljuje drugim podpore, bi jih tudi nam ne moglo odrekati.

O razstavah smo v našem listu že pisali in le želimo, da bi se rojaki zanje res začeli zanimati.

Narodno gospodarstvo.

Javni vinski semenj, spojen z vinsko pokušnjo v Postojnski jami. Da se tudi vipavskemu vinu zopet pridobi zaslužen ime ter se po možnosti povzdigne vinska kupčija z vipavskim vinskim pridelkom, in ker se je lansko jesen v Postojni vršivši se vinski semenj precej dobro obnesel, se priredi letošnji spomladni vinski semenj, spojen z javno vinsko pokušnjo, v Postojnski jami, in sicer v nedeljo, dne 6. maja. Zaradi ugodne železniške zveze z Ljubljano in s Trstom se semenj prične popoldne. Na semnjišču, t. j. v veliki plesni dvorani, bo ves čas svirala godba, morda nastopijo tudi pevski zbori. Vstopnina bo gotovo nizka. Radi pregleda in reda bodo vinogradniki razvrščeni po posameznih občinah, da se more vsakdo prepričati o kakovosti vinskega pridelka v posameznih vipavskih občinah.

Če je pomlad suha, treba sadno drevje večkrat zalivati. Starejšemu drevju treba 25 do 30 vrčev vode; če bi ga manj zalili, bi nič ne pomagalo. Da gre voda bolj v zemljo, navrtaj okoli drevesa v krogu luknje, kakor to delamo, če je gnoj redek, t. j. skoro tekoč.

Uporaba apna. Apno razkrajja organske snovi tal in jih napravi rastlinam vžitne. Če zemlje primerno ne gnojimo, jo vsled apnenca rastline preveč izsesajo. Apnenec je pa tudi sam na sebi važna redilna snov; to je razvidno iz tega, ker ga dobimo v vsaki rastlini. V žitu ga je bolj malo, temveč ga je pa v drugih rastlinah. Apnenec pospešuje posebno tvorbo peres. Apnenec odvzame zemlji kisline, če jih ima preveč, in prst je potem veliko rahlejša. Tudi gorkoto pospešuje apnenec in to z razkrajanjem različnih snovij. Vsaka prstena tla so dovzetna za apnenec, tudi ilovnata ga preneso, ker jih zrahlja in tako izsesava snovi. Tudi peščenej zemlji dobro dene. Z apnom gnojimo posebno te-le rastline: stročnice, krompir, repo. Če pogosto gnojimo s kajnitom, bo v zemlji vedno manj apnenca. Najboljše je, če pogosto gnojimo z apnencem, ali le v majhnih množinah. Seveda ne sme priti v dotiko z drugim gnojem, ker nam tako pokvari mnogo amonijaka, ki je rastlinam zelo potreben. Gnoj podorjemo in potem potresemo apno.

Korist črvov. Splošno menijo ljudje, da so črvi škodljivi. Temu pa ni tako. Črvi so zelo koristni, kajti hranijo se z gnilimi snovmi rastlin in ne s koreninami, kakor mnogi mislijo. Škoda, ki jo napravijo, ni tako velika, kakor korist, ki jo nam delajo s tem, da rijejo po zemlji. Poskusi so pokazali, da so polja, ki so bila polna črvov, veliko bolje obrodila kakor navadna. Po zimi se zarijejo globoko v zemljo in tako vlaga in zrak lažje prodira v zemljo, pri čemur se zemlja veliko bolj zrahlja in raztepe. Pri vsem tem napravijo prst pripravnejšo za obdelovanje. Črvi rabijo mnogo rudninskih snovij, katere zopet izločujejo in tako gnoje zemljo. Nekteri učenjaki celo trde, da je vsa naša prst postala taka le potom črvov.

Akcijska družba za kunce. Ministrstvo je dovolilo na Dunaju novo obrt, mesarijo — s kunci. Družba je dovoljena s pogojem, da je prodanih 1000 akcij à 100 K. Družba začne v par mesecih prodajati kunčevo meso in sicer 1 kilogram à 80 do 90 vin. Odprejo mesnice v 20. okrajih, v katerih bodo skušali prodati na dan le po 25 kilogramov mesa. Ker hočejo dajati meso na poskušnjo, upajo, da bodo v kratkem pridobili za kunčevo meso največje število revnejših slojev. Prodajali bodo meso za pečenje, kuhanje in kajenje.

Govedo angleškega kralja na javni dražbi. Po šestih letih je prišla letos zopet živina angleškega kralja na javno dražbo. Na prodaj je bilo 15 bikov in 36 krav. Zanje so dobili 84.743 kron. Povprečna cena je znašala 1651 kron. Dražbe se je udeležilo mnogo kupcev iz Evrope, a tudi iz Amerike in Avstralije so prišli. Najdražje je bil prodan bik, ki je šel za 4662 K. Največ živine so kupili Amerikanci.

Kako je vezati sadno drevje.

Kako ravnati s sadnim drevjem splošno, nam je deloma znano. Da treba drevo otrediti gosenic, očistiti lišajev in obrezati, ve vsakdo. Toda s tem še ni storjeno vse. V naslednjem hočemo pokazati na stvari, ki se zde v prospevanje marsikomu malenkostne, a so velike važnosti za rast našega sadnega drevja. Mlada drevesca potrebujejo opore in skrbnega negovanja kakor otrok. Ker jih podere lahko vsak vetrič, dajemo jim opore. Kako privezati oporo, da ne ranimo drevesa? Dostikrat opazimo da se prime dreves rak tamkaj, kjer so bila privezana. To nam bo tudi jasno, če pogledamo, s čim nekateri vežejo drevesca, špaga, vrv, da, često žica ni pri nas nič nenavadnega. Potemtakem ni čuda, da se na obveznih krajih napravijo grbe in rane, ki so za raka prava gnezda. Velikokrat se greši tudi s tem, da se napačno stavi opore. Opore bi morali staviti vedno v smeri vetra, tako da ne buta veter opore v drevo, ampak od drevesa proč, kajti s tem rani opora drevo. In s čim naj vežemo drevesa? Najstarejše sredstvo je vrba, ki pa tudi ni dobra, ako ne vežemo pravilno. Vrbovina

mora biti popolnoma omužena, da se nam pri vezanju ne zlomi. Staro olesenelo vrbičevje ni dobro, ker se nam takoj zlomi. V vezavi razločujemo različne načine n. pr. polžasto, pri katerej delamo vozec tako, da ovijamo en konec okoli družega in potem debelejši konec, okoli katerega smo vili, zatakujemo med vez in kol, ter dobro zategnemo in oba konca kratko prirežemo. Dalje imamo dolge vozle, katere napravimo tako, da ovijamo debelejši del okoli tanjšega tako, kakor bi pletli korobač in sicer le kakih štirikrat, in potem zatakujemo debelejši konec med vez in kol. Ko zatikamo, treba dobro pritegniti, da je vez močnejša. Vrba ni samo cenena, ampak tudi dobra in trpežna. Pri večjih drevesih vzamemo po dve ali tri šibe skupaj, da je močnejše.

Pogosto rabimo za vezanje tudi slamo. Ta je precej dobra, ker je mehka, in tudi po ceni je. Vendar ima na sebi dvoje slabega. Prvič, ker jih moramo vsako leto najmanj enkrat, in če je drevo na planem, vremenu zelo izpostavljeno, po dvakrat, kar gotovo nekaj stane, in drugič so slamnate vezi prava gnezda za mrčesa. Če bi jih večkrat premenjali in stare sežgali, potem bi še bilo, ker bi s tem uničili precej mrčesa. A tega ne store nikjer, ampak vsak pusti, da segnijo in odpadejo.

Zelo dobro vezanje je stenj, kakršnega rabimo pri petrolejskih svetilkah. Žnjim pa vežemo takole: oviti moramo drevo in kol tako, da se sredi med kolom in deblom križa vez, in potem pritrdimo h kolu oba konca s tem, da jih pribijemo s kakim žebličkom na kol. Taka vez je zelo dobra. Najboljše vezivo pa je trak, ki ga rabimo pri strojih in ki ima na jedni strani kosmatine. Tudi trpežni so taki trakovi in zato jih je pred vsem priporočati.

Po svetu.

Narodni kolek v Čehih. Leta 1905. so prodali češkega narodnega kolka za 56.105 kron. Od tega je dobila Šolska matica 17.565 K. Ostalo se je razdelilo kot podpora raznim narodnim podjetjem.

Velika splošna razstava živali na Dunaju. Državna zveza avstrijskih prijateljev živali na Dunaju priredi od 23. do 27. maja v dvoranah vrtnarske družbe veliko splošno razstavo živali. Videti bo tukaj najrazličnejše domače in tuje živali, od navadnih kokoši pa do roparskih zveri. Tudi pomorske živali bodo razstavljene. Pri tej razstavi se ustanovi tudi loterija, katere glavni dobiček bo voz z vpreženim konjem.

Velikanska nesreča se je pripetila na Dunaju. V tovarni Elsinger so namreč eksplodirali plini, vsled česar se je tovarna zrušila. Mrtve so štiri osebe, tri pa so še pod razvalinami. Hudo ranjenih je 19 oseb. Pok je bil tako strahovit, da so se deloma podrle sosednje hiše ter so pasanti na ulicah popadali na tla.

Bruhanje Vezuva. Že so mislili nekateri, da je južnoitalski ognjenik Vezuv ugasnil, ker nekaj let sem ni bilo nobene večje erupcije. Pretekli teden pa

se mu je zopet odprlo žrelo in raztopljen kamenje se vlija raz gore in drvi v okolico, po katerej so zidali mesta in železnice. Silni potresi in pepel, ki pada na okolico, so naznanili nesrečo, ki je prišla nad prebivalce tamošnjih mest, vendar je prišlo tako hitro, da se na stotine ljudem ni bilo moči rešiti. Velika reka raztaljenega kamenja in rudnin se vali proti vznožju hriba in požge vse, kar doseže. Žrelo gore pa bruha kamenje, ki leti več kilometrov daleč in sipa pepel, da je tema kakor po noči. Med tem pa se stresa zemlja tako silno, da ruši potres tudi druga mesta, ki so sicer varna pred ognjeno reko. Lava, kakor imenujemo to raztopino, se vali proti Tercignu po stari lavi, kjer ne napravi nobene škode, in proti Boscotrecase in Torre d'Anunziata. Prebivalstvo beži iz cele okolice, ker se vsled potresa in velikanske množine pepela rušijo hiše; preti jim tudi lava. Vlada je poslala vojaštvo na pomoč. Goreča lava je preplavila vso Boscotrecase. V četrtni uri je bila cela velika naselbina v plamenu. Prebivalci so se rešili. Od tod se je valila lava 7 metrov visoka in 400 metrov v širjavi proti Torre d'Annunziata, kjer je že preplavila pokopališče, zrušila cerkev in neko hišo z delavsko rodbino. Ženijski vojaki so napravili velik kanal, da bi po njem odvedli lavo proti morju. V ta namen so razstrelili železniške nasipe in železni most. Mesto je zapuščeno, 10.000 prebivalcev je pribežalo v Neapelj. Pepel in dušljivi plini so ovirali vojake pri delu. Vulkan je bljuval med strahovitim bučanjem neprestano goreč pepel in kamenje, plameni so švigali iz glavnega žrela 150 metrov, goreče tvarine pa letele do 500 metrov visoko. V Beneventu in Foggiji pokriva pepel ulice in strehe 5 centimetrov visoko. Pri Noli se je moral sredi proge vstaviti vlak, ker je bila proga na debelo pokrita s pepelom. V Ottajanu se je vsled pepela zrušilo 18 hiš, med njimi kaznilnica, vojašnica in dom. Iz vseh krajev, ki so v nevarnosti, je pribežalo v Neapelj 150.000 ljudi. Vlaki vozijo nesrečnike brezplačno, tudi ladje so povsod na razpolago. Cookova železnica na Vezuv je popolnoma razdejana. Kralj in kraljica sta se pripeljala v ponesrečene kraje ter sta se mudila kljub gostemu pepelu več ur med nesrečniki ter jih tolažila. V mestu Riccio gorijo celi dan svetilke, a je vsled gostega pepela popolnoma tema. Ulice so 20 centimetrov visoko pokrite s pepelom in peskom. Veter nosi pepel ljudem v obraz, da ni mogoče gledati in dihati. Najhujše je bruhal ognjenik v noči med soboto in nedeljo in sedaj sodijo, da je večji del že izbruhan ter se ni več bati večjih nesreč.

Koliko perila porabijo na enem parniku? Moderni parniki za osebni promet so tako zgrajeni kakor hoteli prve vrste. Vse udobnosti imajo popotniki na takih parnikih, bodisi v hrani in pijači, postrežbi ali stanovanju. Zaloga živeža in potrebščin je tacemu parniku prva stvar. Kake množine provijanta rabijo taki parniki, je razvideti iz poročila severonemškega Lloydja, ki je porabil provijanta za 15 milijonov mark in 22 milijonov za sam premog. Zanimivo je tudi, koliko

perila potrebuje tak parnik. Severonemški Lloyd je kupil preteklo leto 1,226.381 servetov in robcev, in sicer robcev 620.124, 596.257 pa servetov. Dalje je rabil prošlo leto 248.509 rjuh, 197.805 blazin in 49.992 odej. K vsem tem pa je prišteti še 58.123 namiznih prtov, 172.815 servetov, 161.779 prtičev in 104.123 namiznih brisač. Vsega skupaj so porabili parniki severonemškega Lloydja kakih 8,336.806 kosov.

Koliko poje in popije človek v 50. letih. Neki angleški zdravnik je izračunal, da poje na Angleškem en človek srednje vrste: 70.000 funtov kruha, (angleški funt ima 435 gramov, torej okoli $\frac{1}{2}$ kg) 20.000 funtov mesa, 5000 funtov razne zelenjave. Vsega skupaj pa popije 32.000 litrov. 6000 dni prespi in 6000 bdi, 1500 dni je jedel in 500 dni je bil bolan, le 4000 dni je porabil za vse drugo.

Za kratek čas.

Na veliki petek. — Kuharica: Gospa, ali naj zakoljem ribe? — Gospa: Počakaj, da grem ven; jaz ne morem slišati tega kričanja.

Zdravilno. — Sosed (hlapcu): Zakaj se pa drži tvoj gospodar vedno tako černo? — Hlapec: Obljubil mi je, da mi zboljša plačo, kadar bo dobre volje.

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:			
Domača detelja	od K 100.—	do K 102.—	}
Lucerna	» » 120.—	» » 130.—	
Laneno seme	» » 27.—	» » 29.—	
Fižol:			
Rudeči ribniški	» » 24.—	» » 25.—	}
Prepeličar	» » 26.—	» » 28.—	
Žito:			
Pšenica	» » 17.40	» » —.—	}
Rž	» » 14.60	» » —.—	
Ječmen	» » 16.—	» » —.—	
Oves	» » 18.—	» » —.—	
Ajda	» » 15.60	» » —.—	
Kože:			
Goveje z rogmi vred	» » 100.—	» » 114.—	}
Telečje	» » 135.—	» » —.—	
Svinjske	» » 400.—	» » —.—	}
Lisičje	» » 9.—	» » 10.—	
Kunine (belice)	» » 32.—	» » 38.—	
» (rumenice)	» » 45.—	» » 56.—	
Dihurjeve	» » 6.—	» » 6.50	
Vidrne	» » 24.—	» » 25.—	Za par.

„Perotninar“

I. slovenski list za umno perotninarstvo

in umno rejo vseh malih domačih živali

bode pričel izhajati s 1. majnikom t. l.

Ne zabite se mnogobrojno nanj naročiti, ker le v tem slučaju bo mogel izpolniti vse kar obeta. Tudi za inserate pogosto rabite «Perotninarja», ker bodo v tem velevažnem listu gotovo jako uspešni. Celoletna naročnina znaša 2 K 40 v, katero vedno sprejema

I. Kranjski perotninarski zavod

ANTON LEHRMANN, Tržič, Gorenjsko.

Darovi za Vilharjev spomenik.

Uredništvu »Notranjca« ste poslali gospici Mimi in Ivanka Stergule vsoto 7 K, ki sta jo nabrali v domači gostilni. Živele!

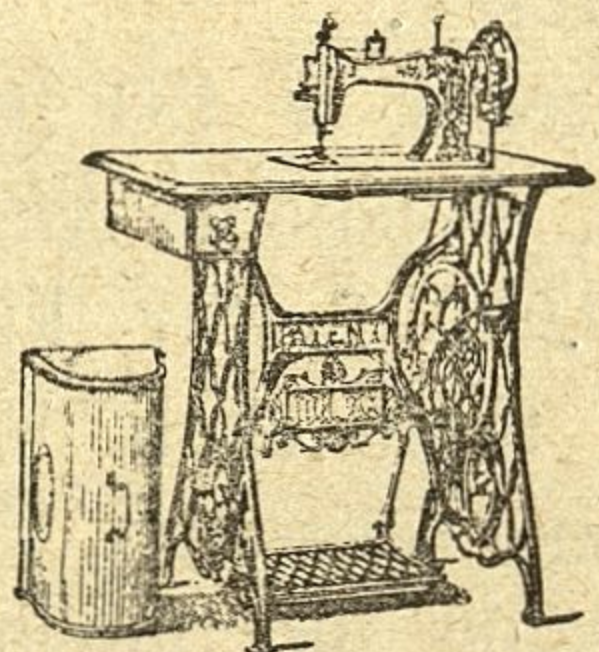
IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

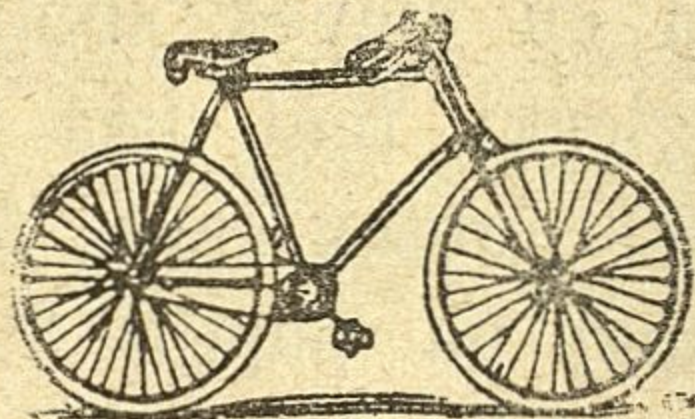
priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih
strojev,
voznih koles

in
pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju
na stroje brezplačen.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja
dni 6 dni

izvrstna prilikaza potovanje
je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika“ 24.000 ton
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton
foraj še enkrat večji
kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:
Fr. Seunig,
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

● **zobozdravnik** ●

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zobz.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. zobz.
se v konces. ateljeju

O. SEYDL

izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

Stavbeno podjetje Polc & Knoch

LJUBLJANA, GRADIŠČE 17,

arhitekta in zidarska mojstra.

Prezemata izdelovanje projektov, vsakovrstnih stavb, kakor zidanje hiš, izdelovanje cest, ter razne vodne — kanalizacijske — in vodovodne naprave.

Preracunani na zahtevanje brezplačno.

Velika trgovina in pekarija

ANTON DITRICH v Postojni

priporoča bogato zalogo špecerije, železa, porcelana, stekla, galanterije, barv in kolonijalnega blaga na debelo in drobno.

Zaloga Portland- in Roman-cementa ter vseh potrebščin za stavbe.

Zastopstvo za Notranjsko najboljšega strešnega krila „Eternit“ in druge
raznovrstne opeke za kritje streh.

Rudeča sol in redilni prašek za živino.

P. n. gostilničarji do-
bijo steklo, porcelan
in kuhinjsko opravo
po znižanih cenah.

P. n. rokodelci dobijo
na vse v njih stroko
spadajoče orodje in
blago primeren
popust.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

posluje vsak petek od 9. do 12. ure dopoldan

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

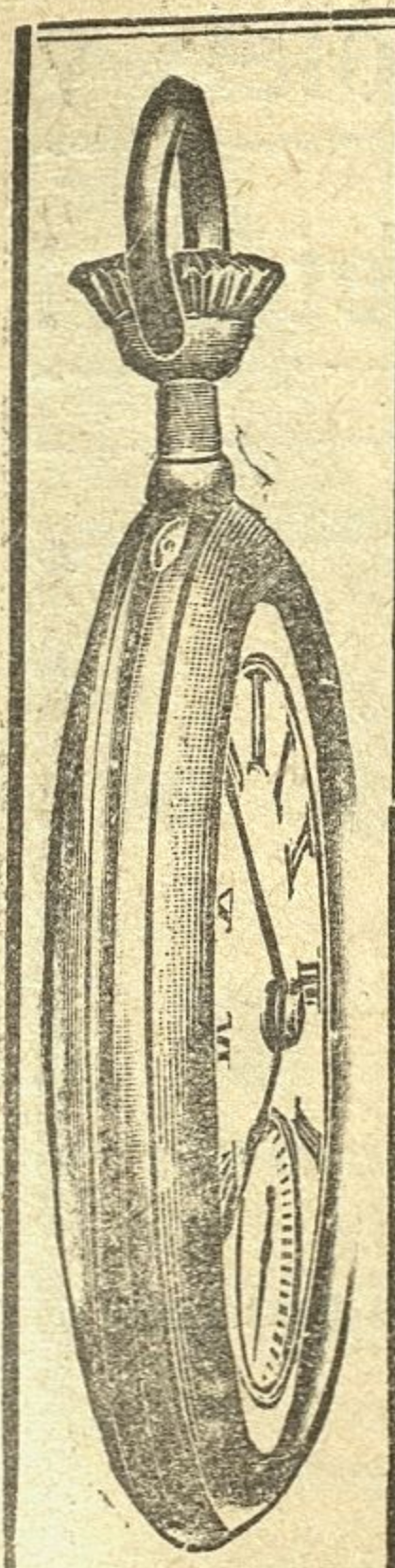
brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila po 6 %

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Zahtevajte cenike zastojj _____
_____ in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

==== **U r a r** ====

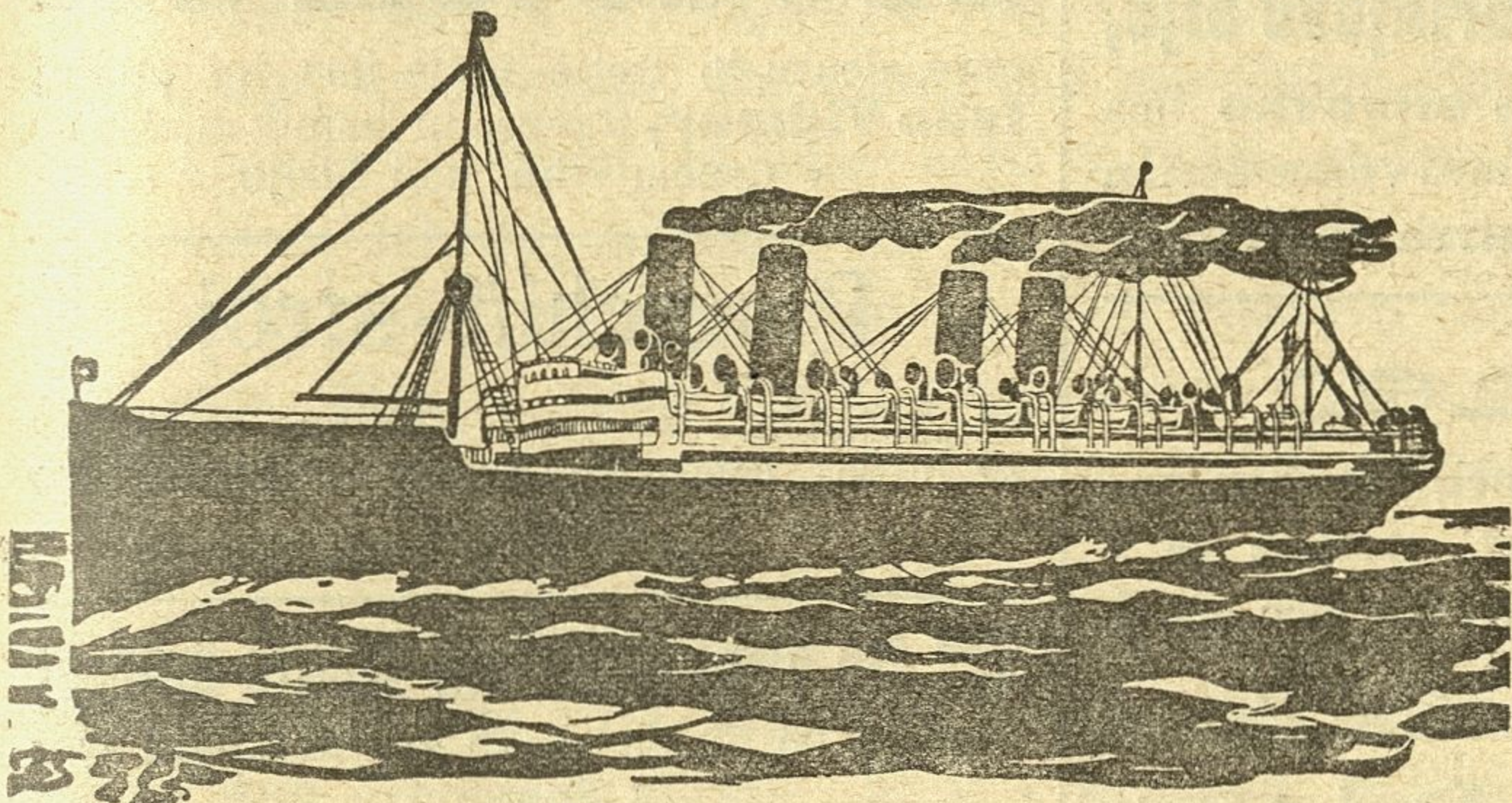
in **trgovec zlatnine in sreberne,**
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

POZOR!

BERITE!

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je
s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz BREMNA v NEW-YORK

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“,
„Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike
gori navednega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse
proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARDU TAVČARJU
KOLODVORSKE ULICE ŠT. 35.

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto.
— Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in
brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Kolorado,
Mexiko, Kalifornijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon
in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno
čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale
dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Kolombo,
Singapore, v Avstralijo i. t. d.

Notranjci, berite, širite in naročajte
==== „Notranjca“! ====

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

==== **Karol Jelovšek** ====

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

MAKS ŠEBER

==== v Postojni. ====

Akcidenčna tiskarna.

==== Knjigoveznica. ====

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska
vodstva, posojilnice, mlekarne zadrage itd.

Izvršuje se po naročilu vsa
druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k
veselicam in občnim zborom, programe, nazna-
nila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma
in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice,
trgovska naznanila itd. itd.

Loterijske številke.

Gradec, 7. aprila . . . . . : 64 15 86 39 59
 Dunaj, 7. aprila . . . . . : 46 62 4 20 94

Notranjci, rabite narodni kolek v
 korist družbe sv. Cirila in Metoda!

LJUBLJANA **JOSIP KORDIN** LJUBLJANA
 Pred Škofijo 3 Pred Škofijo 3

priporoča

● svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen ●

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: rafijevo ličje, travnišnice, mešane za suho in mokro zemljo, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen po nizkih cenah.

Poštним potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

Mala naznanila.

Cementne cevi

razne velikosti so po zmernih cenah naprodaj pri Jos. Dekleva v Postojni.

Gramofon,

dobro ohranjen, prodaja po nizki ceni Josip Paternost, gostilničar v Postojni.

Kašelj.

Kogar kašelj nadleguje, naj rabi okusne in olajševajoče Kaiserjeve prsne karamele. 2470 notarsko poverjenih spričeval nam dokazuje, kako uspešno se jih rabi zoper kašelj, hripavost, katar in zaslinjenje. — Zavitek 20 in 40 vinarjev. — Edino pristne so one, ki imajo varstveno znamko »Drei Tannen«. Zalogo ima J. Hus, lekarnar v Vipavi.

Vreče od hmelja

po 4 K komad ima naprodaj A. Thorausch, pivar v Senožečah, Notranjsko.

Napravo apna odda po dogovorjeni ceni gospodarski odsek na Razdrtem.

Leonh Del-Linz, načelnik.

Hrastova debela

od 25 cm do 125 cm debela, različne dolžine, so po zmernih cenah naprodaj pri g. Ivan Marcu v Novakovem mlinu pod Planino na Vipavskem.

Izvrstno naravno brinjevo olje,

pristni brinjevec in slivovko ima naprodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črničvrh nad Idrijo.

Učenec

ne pod 14 let star, tudi nekoliko nemščine več in poštenih starišev, sprejme se v trgovino mešanega blaga. Ponudbe na J. Razboršek, Šmartno pri Litiji.

MLEKARJA

dobro izvežbanega v razpošiljanju mleka, izdelovanju dobrega ementalskega sira in surovega masla, ki se ne straši dela, se pod dobrimi pogoji takoj sprejme. Kje, pove upravništvo „Notranjca“.

Esenca za kurja očesa

Najbolje sredstvo proti kurjim očesom, debeli koži, bradavicam itd. Steklenica z rabilnim navodom 70 h razpošilja: Lekarna pri Mariji Pomočnici v Vipavi.

Izvrsten sir

prve, druge in tretje vrste ima na prodaj Ivan Vidmar, trgovec in lastnik mlekarne v Črnem vrhu, nad Idrijo.

Ringschiff - stroj

za krojače, še malo rabljen, se prodaja za nizko ceno. Kje? pove upravništvo „Notranjca“.

Več sto visokodebelnih sadnih drevesc

prodaja po nizkih cenah krajni šolski svet v Postojni.

•• Službo ••

kot čuvaj ali občinski sluga želim takoj nastopiti. Kot tak sem služil že več let. Več se poizve pri upravništvu „Notranjca“ v Ljubljani.

Pivovarna „G. AUER-jevi dediči“

v Ljubljani, Wolfove ulice števil. 12.

priporoča svoje izvrstno marčno in na bavarski način varjeno pivo

_____ v prid družbe sv. Cirila in Metoda. _____

Zaloge na Notranjskem so: v Idriji (založnik gosp. Franjo Didič, posestnik i. t. d.), v Št. Petru na Krasu (založnik gosp. Anton Rebec, vinotržec), v Prestranku (založnik „Mlekarska zadruga“) in v Žireh (založnik gosp. Matija Gostiša, posestnik).